

Kuntien mahdollinen tuki vesiosuuskunnille

Vesiosuuskunnat, kuntien
vesihuoltolaitokset ja kunnat -opas

Sisältö

- Lainsäädäntöä ja taustaa
- Tukimuodot
- Investointituet
- Lainatakaukset
- Neuvonta ja asiantuntija-apu
- Veden myynti tukkuhintaan

Lainsäädäntöä

- Vesihuoltolaki mahdollistaa vesihuollon tukemisen kunnan, valtion tai EU:n varoilla – **tukeminen ei kuitenkaan ole vesihuoltolain hengen mukaista**
- Valtion ja EU:n tuet ovat investointitukia
  - » Valtion tuesta vesihuoltolaitoksille säädetään erillisessä laissa (laki vesihuollon tukemisesta 686/2004)
- Kunnan myöntämä tuki voi olla muutakin kuin investointiavustuksia
  - » **Tukijana tulee olla kunta EI kunnallinen vesihuoltolaitos**

Lainsäädäntöä

- Vesihuoltolaki edellyttää kustannusvastaavuutta vesihuoltotoiminnassa → **Lähtökohtana tulee olla, että vesihuollosta aiheutuvat kustannukset (ylläpito-, saneeraus-, investointi- ja hallinnointikustannukset) katetaan siitä kerättävillä maksuilla**
- Vesihuoltolaitoksen (kuten vesiosuuskunnan) normaalia toimintaa ei tule ylläpitää kunnan varoilla (yhteisillä verotuloilla)

Mihin tukea on myönnetty?

- Vesiosuuskunnille on perinteisesti myönnetty erilaisia avustuksia niiden toiminnan alkuvaiheessa
- Lähes kaikki Kuntaliiton vuonna 2007 toteuttamaan kyselytutkimukseen osallistuvat kunnat olivat tukeneet jollain tavalla vesiosuuskuntien toimintaa
- Tuen perusteena on usein ollut halu edistää kunnallisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolisten alueiden keskistetyn vesihuollon järjestämistä

Vaihtoehtoisia kunnan tuen muotoja

- Investointituet
- Lainatakaus
- Verkostojen suunnittelu kunnan toimesta tai suunnittelun kustantaminen
- Neuvonta- ja asiantuntija-apu: kilpailuttaminen, hallinto, talous
- Vesiosuuskunnan materiaalien hankinta perustamisvaiheessa, hätäapu häiriötilanteissa
- Yleislinjaukset kuntien myöntämistä tuista vesiosuuskunnille ja muille vesihuoltolaitoksille suositellaan kirjattavan valtuustossa hyväksyttävään vesihuollon kehittämissuunnitelmaan

Investointituet

- Investointituet kohdistettava alueille, joissa ei ole muita vaihtoehtoja vesihuoltopalveluiden järjestämiseen kuin keskitettyjen vesihuoltoverkostojen rakentaminen
- Investointituki perusteltua myös silloin, kun
  - » Alueen vesistö on herkkä
  - » Suunnittelualan viemärointi vähentää ympäristökuormitusta huomattavasti kiinteistökohtaisiin järjestelmiin verrattuna
  - » Tulevan yhdyskuntakehityksen vuoksi keskitettyjen vesihuoltoverkostojen rakentaminen suunnittelualueelle on järkevää → järjestämisvelvollisuus voidaan todeta tulevaisuudessa

Investointituet

- Investointituen tavoitteena tulee olla vesihuoltoverkostoihin liittymisen mahdollistaminen kohtuullisin kustannuksin
  - » Jos liittämiskustannukset ovat kohtuulliset ilman investointitukea → ei perusteita tuelle (tukea ei "tarvita")
  - » Jos liittämiskustannukset ovat hyvin korkeat ja investointiavustus ei kohtuullista kustannusta → ei perusteita tuelle
- Tuki tulee siis kohdistaa hankkeille, joissa se mahdollistaa kohtuulliset liittämiskustannukset

Lainatakaus

- Useimmiten kunnat ovat taanneet vesiosuuskuntien verkostoinvestointien lainat
  - » Takauspäätöstä tehtäessä vesiosuuskunnan toimintaedellytykset tulee arvioida tarkoin
  - » Arvioitava: hankkeen laajuus, rakentamisen laatu ja **talous**
- Kunnille on jo tullut muutamissa tapauksissa vastattavaksi taloudellisiin ongelmiin ajautuneen vesiosuuskunnan velat

Lainatakaus

- Taloudelliset toimintaedellytykset voidaan arvioida taloussuunnitelman, verkostoalueen liittyjämäärän sekä suunnitellun taksan perusteella
  - » Liittyjämäärän todenmukaisuus
  - » Taloussuunnitelma → arvioidut kulut ja tuotot
  - » Taksa → maksujen kustannusten kattavuus
- Arvioinnissa voidaan käyttää apuna tilintarkastajaa tai muuta asiantuntijaa

Lainatakaus

- Vesiosuuskunnan toimintaa ja taloudellista tilaa on suositeltavaa seurata vuosittain esimerkiksi velvoittamalla osuuskunta luovuttamaan kunnalle tilintarkastajan lausunto → ongelmat toiminnassa on mahdollista saada tietoon ajoissa
  - » Tilintarkastajan lausunto voidaan asettaa myös lainatakauksen ehdoksi
- Rakentamisen laatu tulee varmistaa
  - » Rakentamissuunnitelmien tarkastus tai niiden teettäminen vesiosuuskunnan puolesta
  - » Rakentamistöiden valvonta → kunta voi edellyttää valitsemaan rakentamishankkeen valvojaksi kunnan hyväksymän henkilön

Neuvonta & asiantuntija-apu

- Neuvoja ja apua esimerkiksi ylläpidon järjestämiseen, kilpailuttamiseen ja varautumiseen
  - » Resursointi varmistettava
- Kunta voi järjestää esimerkiksi vuosittain vesiosuuskuntailtoja
  - » Tiedottaminen, ajankohtaiset asiat, ”kouluttaminen”
  - » Vesiosuuskunnille verkostoitumismahdollisuus
  - » Voidaan kutsua ulkopuolisia asiantuntijoita

Tukimuodosta riippumatta:

On arvioitava hankkeen järkevyyys & laajuus → vesihuoltolaitoksen toimintaedellytykset!

Veden myynti tukkuhintaan

- Tukkuhinnalla tarkoitetaan veden myymistä tai jäteveden vastaanottamista muilta vesihuoltolaitoksilta kuluttaja-asiakkaita alempaan, mutta kustannukset kattavaan, hintaan!
- **Vesihuoltolaitosten välinen neuvottelukysymys**
→ koskee sopimisen vapaus!
- Sopimukseen ei sovelleta vesihuoltolain (119/2001) pykälää vesihuollon sopimuksista ja maksuista → siten hinta voi olla kuluttaja-asiakkaiden hintaa matalampi

Veden myynti tukkuhintaan

- Veden vesiosuuskunnille myy kunnallinen vesihuoltolaitos, joka **ei saa tukea muiden vesihuoltolaitosten toimintaa**
  - » Tukkuhinta pitää pystyä perustelemaan todellisten aiheutuneiden kustannusten kautta!

Tukkuhinnan perusteet

- Tukkuhinnan perusteena on volyymi → vesiosuuskunta saa paljousalennusta ostamansa vesimäärän perusteella
- **Tukkuhinnan tulee aina kattaa myyjälle sen tuottamisesta ja hallinnosta aiheutuvat kustannukset** → perustuu kustannussäästöihin
- Tukkuhinnan mahdollistava ostovolyymi määritellään paikallisesti
  - » Käsittelykustannukset, vesihuoltolaitosten määrä ja veden kokonaisvolyymi vaihtelevat
  - » Perusteena voi esimerkiksi olla, että ostaja kuuluu kymmeneen prosenttiin myyjän suurimmista asiakkaista

Lisätietoja:

Projekti-insinööri Henna Luukkonen

Suomen Kuntaliitto

henna.luukkonen@kuntaliitto.fi

0503428075

